

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА**

Извештај за треће тромесечје 2021.

Београд, новембар 2021.

Уводна напомена

Народна банка Србије је 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита, и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу **сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 18. октобра 2021. године.** У анкети су исказани ставови представника банака о променама током трећег тромесечја 2021. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у четвртном тромесечју 2021. године. У анкети су учествовали представници 22 банке, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди *знатно пооштрени* и *донекле пооштрени* и збира учешћа банака које су одговориле да су *знатно ублажени* и *донекле ублажени*. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она *знатно повећана* и *донекле повећана* и збира процената банака које су одговориле да је *знатно смањена* и *донекле смањена*. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у иностраној валути или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди.....	2
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	2
1.2. Услови одобравања кредита привреди	3
1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују	4
2. Кредити становништву.....	6
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	6
2.2. Услови одобравања кредита становништву	7
2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују ..	7

Резиме

Резултати октобарске анкете показују да су банке у ТЗ, укупно посматрано, **пооштриле стандарде по којима су одобравале кредите привреди, при чему је то било заступљено код девизно индексираних кредита.** С друге стране, стандарди за динарске кредите привреди су **треће тромесечје заредом били ублажени.** Благо пооштравање стандарда очекује се и у Т4.

Банке су оцениле да су кредитни стандарди становништву, друго тромесечје заредом, ублажени, и то највише код динарских готовинских кредита (и кредита за рефинансирање) и девизно индексираних стамбених кредита. Иста очекивања имају и за Т4.

Оцена банака је да су и привреда и становништво повећали тражњу за кредитима у ТЗ, а даљи раст очекују и за Т4. Финансирање капиталних инвестиција (пored потребе за ликвидним средствима) поново постаје све значајнији фактор раста тражње привреде за кредитима, док је куповина непокретности водећи фактор раста тражње код становништва.

Табела 1: Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	ТЗ 2021.	Т4 2021. (очекивања)	ТЗ 2021.	Т4 2021. (очекивања)
Привреда	↑	↗	↑	↑
Мала и средња предузећа	↗	↗	↑	↑
Велика предузећа	↑	↗	↑	↑
Пољопривредници	↗	↗	↑	↗
Становништво	↓	↓	↑	↑
Готовински (динарски)	↓	↓	↑	↑
За рефинансирање (динарски)	↓	↓	↑	↑
Стамбени (девизни)	↓	↓	↑	↑
Потрошачки (девизни)	-	-	-	-

Легенда:

- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Пооштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↗ Повећање тражње / пооштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

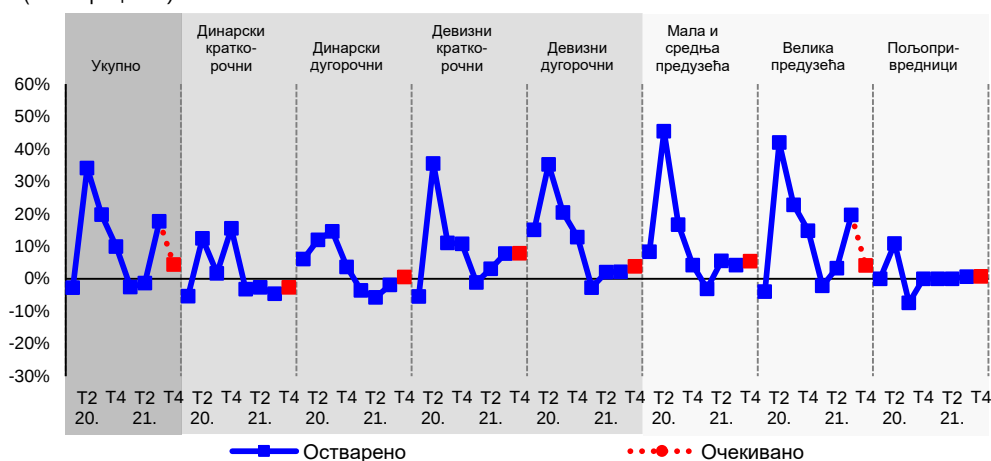
1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су банке, у складу са очекивањима изнетим у јулској анкети, у Т3 поостриле стандарде по којима су одобравале кредите привреди. Поостравање се односило на девизно индексирани кредите и првенствено је било заступљено код великих предузећа. С друге стране, стандарди на динарске кредите привреди су у Т3, треће тромесечје заредом, благо ублажени, што је делом и резултат одобравања кредита из гарантних шема по повољним условима.

Благо заостравање кредитних стандарда за привреду банке очекују и за Т4, и то за девизно индексирани кредите.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

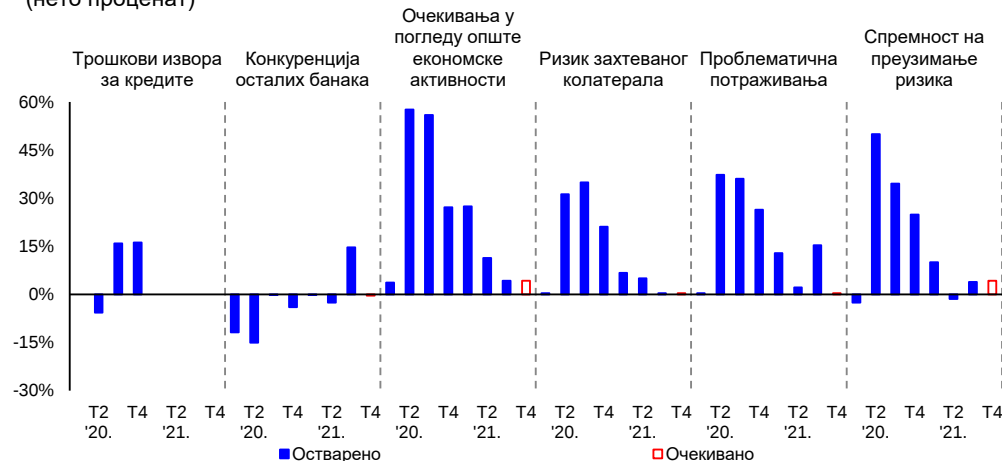

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поостравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

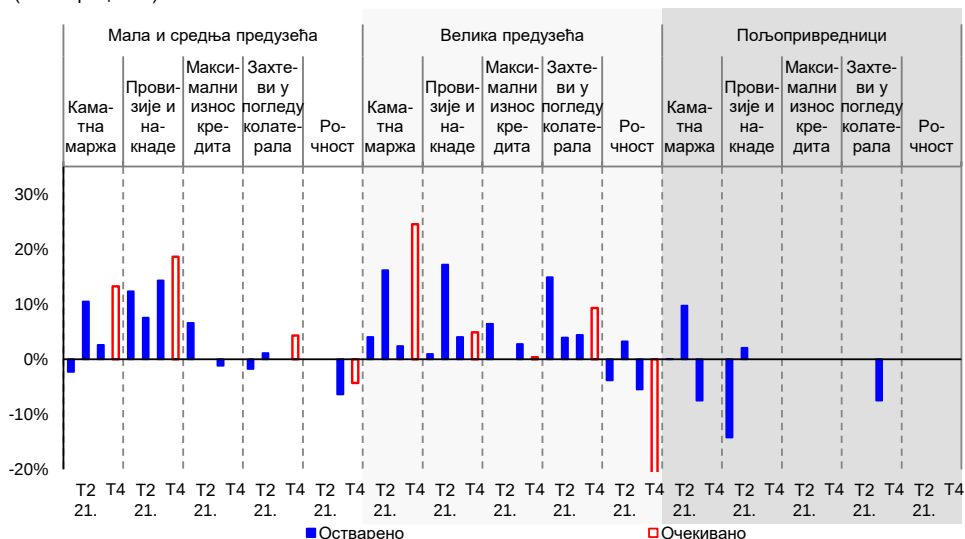
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поостравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.2. Услови одобравања кредита привреди

Према оцени банкара, неизвесност у погледу трајања пандемије вируса корона одразила се и на умерено пооштравање услова кредита привреди у Т3, што очекују да се пренесе и у Т4. Пооштравање се у већој мери односило на ценовне услове кредита (каматне марже и пратеће трошкове кредита), док су незнатно строжи услови били у погледу захтева које колатерал треба да испуни и максимални износ кредита. С друге стране, ублажен је услов у погледу максималне рочности кредита.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

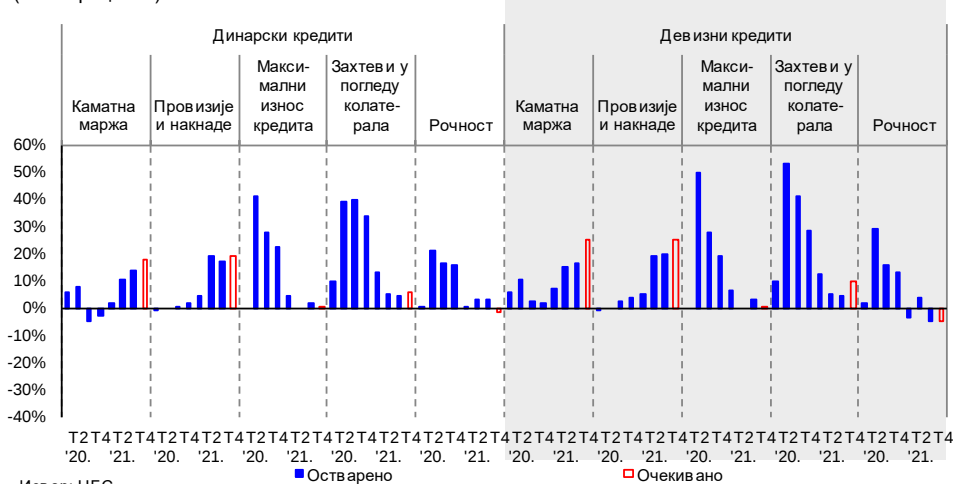

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на пооштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

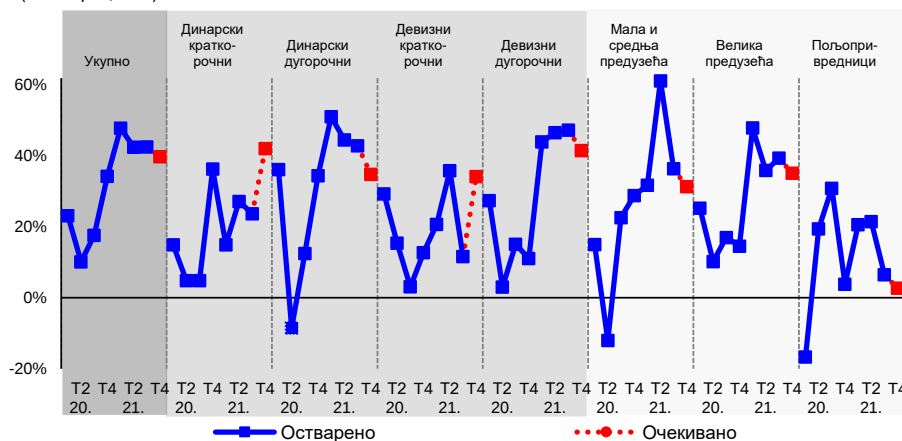
* Позитивна вредност указује на пооштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују

Резултати анкете показују да су банкарски оценили да је тражња привреде за кредитима повећана у Т3 (нето проценат изнад 40%), а даљи раст је очекиван током Т4. Тражња привредника за кредитима била је у већој мери усмерена ка дугорочним у односу на краткорочне кредите, као и ка динарским у односу на девизно индексиране кредите. Раст тражње привреде током Т3 био је готово равномерно распоређен на мала, средња и велика предузећа.

Промена тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

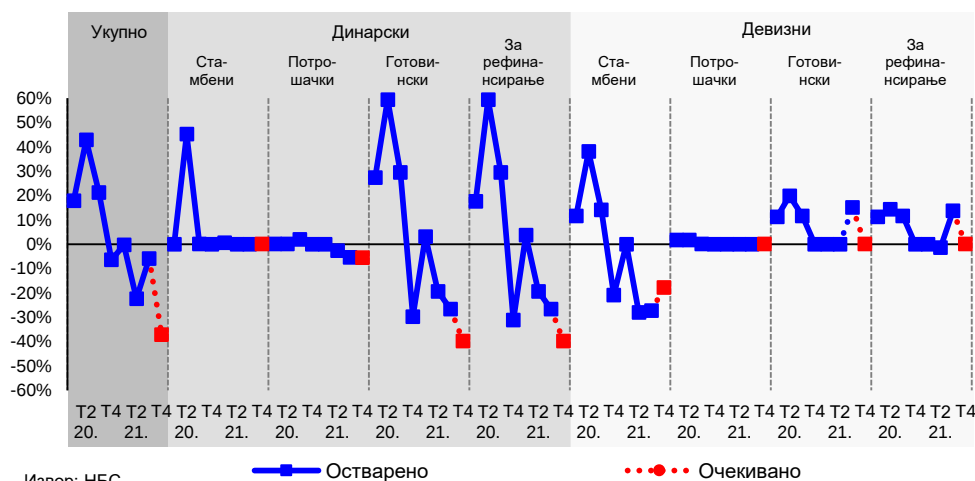
Банке су оцениле да су потребе за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција били доминантни фактори који су утицали на раст тражње, док су акумулирана средства предузећа (захваљујући мерама подршке државе), као и зајмови небанкарских институција деловали у супротном смеру.

2. Кредити становништву

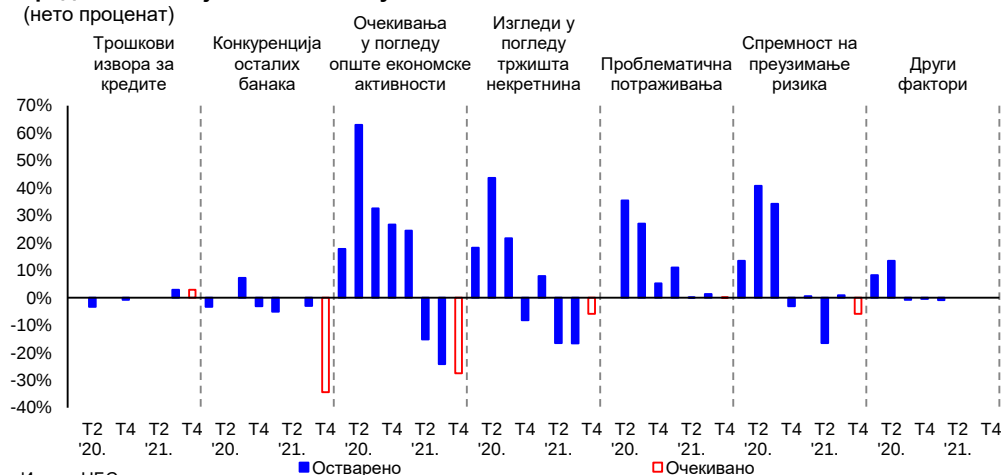
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су кредитни стандарди становништву у Т3, такође у складу са очекивањима из јулске анкете, друго тромесечје заредом, ублажени. Банкарци су оценили да су томе највише допринели позитивни изгледи на тржишту некретнина и опоравак тржишта рада. Ублажавање се у највећој мери односило на најзаступљеније категорије кредита – динарске готовинске кредите (и кредите за рефинансирање) и девизно индексирание стамбене кредите. Даље ублажавање стандарда очекивано је за Т4, чему ће, по оцени банака, допринети и већа конкуренција.

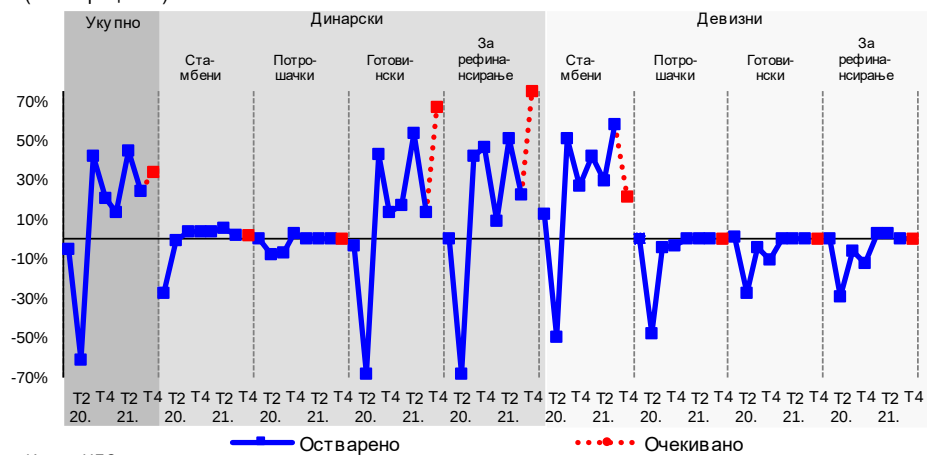
Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву
(нето проценат)

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

